

İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi

*Hasan Bağcı**

*Yasemin Ünal***

Özet

Bu çalışmada ilköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyleri incelenmiştir. Çalışmanın amacı, son zamanlarda çok yaygınlaşan okunabilirlik kavramının Türkçe öğretimi için kullanılan kitaplarda ne kadar uygulandığını ortaya çıkarmaktır. Çalışmada Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin öğrencilerin okuma- anlama seviyelerine ne kadar uygun olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Metinlerin okunabilirliklerini belirlemek amaçlı Türkçe metinler için uyarlanmış olan iki okunabilirlik formülü kullanılmıştır. Çalışmada Türkiye'nin değişik illerinde okutulan iki adet 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan bilgilendirici ve öyküleyici metinler incelenmiş şiirler çalışma kapsamına alınmamıştır. Yapılan çalışmanın sonucuna göre öyküleyici metinlerin okunabilirlik düzeylerinin öğrencilerin seviyelerine daha uygun olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: okunabilirlik, metin, 8. sınıf Türkçe ders kitabı

Readability of Texts in 8th Grade Turkish Textbooks

Abstract

In this study, the primary education eighth grade located in Turkish textbooks text readability levels are explored. The purpose of the study; recently, the concept of readability used for teaching Turkish books spreading too much revealing that. The study of the texts contained in Turkish textbooks students reading comprehension levels intended to determine how much is appropriate. For purposes of determining their readability of texts adapted to Turkish texts used two readability formula. Two different provinces of Turkey in the study taught in 8th grade Turkish textbooks, not informative and storytelling texts examined poems study. According to the results of the work done on a more appropriate level of readability levels of students in storytelling.

Keywords: readability, text, 8th grade Turkish textbook

Giriş

Ülkemizde öğretim ortamlarında ders kitaplarının kullanılması oldukça yaygındır. Özellikle Türkçe dersinde öğretmenler dersi etkin kılmak amacıyla öncelikle ders kitaplarına başvurmaktadır. 2005 yılında yenilenmiş olan Türkçe Dersi Öğretim programında derste kullanılacak çok sayıda araç-gereç yer alırken aynı zamanda “Türkçe öğretiminde en belli başlı ve yaygın araç olarak

* Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü. Burdur. E-posta: hbagci26@hotmail.com

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü. Burdur. E-posta: unalysmn@gmail.com

geleneksel ders kitabını tanıyoruz” ifadesi de bulunmaktadır. Özbay (2002: 37) yapmış olduğu araştırmada Türkçe öğretmenlerinin derslerini büyük oranda (% 94,44) ders kitabına bağlı kalarak işlediklerini ortaya koymuştur. Ders kitaplarının bu öneminden dolayı öğrencilerin ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılayacak nitelikte hazırlanması gerekmektedir.

Sever'e (2003: 17) göre, temel okuma-yazma becerisinin kazanılmaya başlandığı ilköğretim dönemindeki çocukların öğretimde karşılaştıkları metinler ve kitaplar, onların öğrenimlerinin ileriki aşamalarında okuma alışkanlığı edinmiş birer okur olarak yetişmelerinde önemli bir sorumluluk üstlenir. Bu yüzden Türkçe derslerinde kullanılan materyallerin en başında yer alan ders kitaplarında bulunan metinler öğrencilerin düzeyine uygun olarak hazırlanmalıdır. Öğrencilerin dil gelişimi ve okuduğunu anlama düzeylerine uygun metinlerin hazırlanması öğrencilerin okuduğu metinleri amaçlandığı gibi anlamalarını sağlayacaktır. Bir metnin okunduğu zaman anlaşılması, o metnin okunabilirliğini göstermektedir. Bundan dolayı okunabilirlik okumada önemli bir yere sahiptir.

Okunabilirlik, çoğunlukla metinlerin nicel özellikleri yani cümle ve kelime uzunlukları ve bilinmeyen kelime sayısı göz önüne alınarak metnin güçlüğü belirlenmeyi amaçlar (Zorbaz, 2007: 89). Göğüş (1978) okunabilirliği, bir yazıyı belli bir düzeydeki öğrencinin okuyup anlayabilmesi şeklinde ifade etmiştir. Ateşman'a (1997: 71) göre ise okunabilirlik, okuyan tarafından metinlerin kolay ya da güç anlaşılır olma durumudur. Okunabilirlik formülleri, metnin yapısal özelliklerinden yola çıkarak metinleri okuma zorluklarına veya kolaylıklarına göre tanımlamayı ve sınıflandırmayı amaçlayan kestirim araçlarıdır (Çetinkaya, 2010:40). Okunabilirlik formülleri sayesinde öğrencilere düzeylerine uygun metinler seçilerek öğrencilerin öğrenme düzeyleri en üst seviyeye çıkarılabilir.

Okunabilirlik çalışmaları Türkiye'de 1990'lı yıllarda başlamıştır. İlk olarak Türkçe metinlere uygun bir okunabilirlik formülü bulunmuyordu. İngilizce metinler için uyarlanmış okunabilirlik formülleri kullanılıyordu. Fakat bir dilin yapısı başka bir dile benzemediği için bu formüller Türkçe metinler için uygun değildi. 1990'lı yıllarda Türkçe metinlerin okunabilirliği için iki çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan ilki 1997 yılında Ateşman'ın hazırlamış olduğu okunabilirlik formülü, diğeri ise Çetinkaya'nın 2010 yılında hazırlamış olduğu okunabilirlik formülüdür.

Ateşman'ın okunabilirlik formülü iki değişken göz önüne alınarak oluşturulmuştur. Bu değişkenler; cümle uzunluğu ve kelime uzunluğudur. Ateşman'ın oluşturduğu formül ve bu formüle göre çıkan okunabilirlik sayısı ve bu sayı değeri aralığına denk gelen okuma düzeyleri şu şekildedir;

$$\text{Okunabilirlik sayısı} = 198.825 - 40.175 \times X1 - 2.610 \times X2$$

X1 = hece olarak ortalama kelime uzunluğu

X2 = kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Tablo1: Ateşman Okunabilirlik Formülünde Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Sayısına Göre Sınıflandırılması

	Okunabilirlik Sayısı
Çok Kolay	90- 100
Kolay	70- 89
Orta Güçlükte	50- 69
Zor	30- 49
Çok Zor	1- 29

Çetinkaya 2010 yılında Türkçe metinlerin okunabilirliği ile ilgili bir formül oluşturmuştur. Bu formül ve formüle göre çıkabilecek okunabilirlik sayıları ve bu sayı değerleri aralığına denk gelen okuma düzeyleri şu şekildedir;

$$\text{Çıkartma Puanı} = 118.823 - 25.987 \times \text{OSU} - 0.971 \times \text{OTU}$$

OSU= Ortalama sözcük uzunluğu

OTU= Ortalama tümce uzunluğu

Tablo2: Türkçe Metinlerinin Okunabilirlik Düzeylerinin Tanımlanması ve Sınıflandırılması

Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
0- 34	ENGELLİ DÜZEY	10. 11. ve 12. Sınıf
35- 50	EĞİTSEL OKUMA	8. ve 9. Sınıf
51 +	BAĞIMSIZ OKUMA	5. 6. ve 7. Sınıf

Okunabilirlik formülleri, metnin bireye veya sınıfa uygunluğu, anlaşılıp anlaşılmaması, iyi ya da kötü oluşu ile ilgili kesin sonuçlar vermemekte, yalnızca metnin yapısal okuma güçlük düzeyine yönelik bir fikir vermektedir; dolayısıyla okunabilirlik, ancak metnin nitel özellikleriyle birlikte ele alındığında kesin bir sonuca ulaştırabilir (Zorbaz, 2007). Yapılan çalışmalara göre okunabilirlik formülleri sadece metinlerin güçlüğü hakkında fikir verebilir. Bu formüllerin yanı sıra metinlerin nicel özellikleri de dikkate alınarak ders kitaplarında yer alması gerekmektedir. Ders kitaplarında yer alan metinlerin öğrencilerin düzeylerine uygun olması eğitim ve öğretim ortamının istenen düzeye getirilebilmesi için son derece önem arz eden bir durumdur.

Bu sebeplerden dolayı bu çalışmada iki yayınevının hazırlamış olduğu 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyleri belirlenmiştir. Çalışmada yukarıda bahsedilen iki okunabilirlik formülü de kullanılmış ve bu formüllerden elde edilen sonuçlara göre metinler okunabilirlik düzeyine göre sınıflandırılmıştır.

Yöntem

Problem Cümlesi

Bu çalışmanın problem cümlesi “ 8. sınıf ders kitaplarında yer alan bilgilendirici ve öyküleyici metinlerin okunabilirlik düzeyleri nasıldır?” sorusudur. Bu sorunun cevabını bulmak için Türkçe

metinler için oluşturulmuş iki okunabilirlik formülü uygulanmıştır. Bu probleme bağlı olarak alt problemler şunlardır:

- a) 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde ortalama sözcük ve tümce uzunluğu nedir?
- b) 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik güçlüğü nedir?
- c) 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki bilgilendirici metinlerin okunabilirlik güçlüğü nedir?
- d) 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki öyküleyici metinlerin okunabilirlik güçlüğü nedir?

Evren ve Örneklem

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 2008 Ağustos ayı ve 2010 Ekim ayı tebliğler dergisinde önerilen iki farklı yayınevine ait Türkçe ders kitabı kullanılmıştır. Bu kitaplar 2012- 2013 eğitim-öğretim yılında değişik illerde okutulan Bisiklet Yayınları ve MEB Yayınları'nca hazırlanan 8. sınıf Türkçe ders kitaplarıdır.

İncelenen Materyaller

Bu çalışmada MEB Yayınları (8. sınıf) ve Bisiklet Yayınları (8.sınıf) Türkçe ders kitapları incelenmiştir.

Çalışma kapsamında değerlendirilen ders kitabındaki bilgilendirici ve öyküleyici metinler incelenmiş şiirler çalışmada yer almamıştır. Kitapta yer alan okuma metinleri çalışma kapsamına dahil edilirken dinleme metinleri incelemeye alınmamıştır. Sonuçta toplam iki ders kitabındaki 56 (elli altı) metin incelenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Yapılan bu çalışmada "tarama/betimleme modeli " kullanılmıştır.

Uygulama

Yapılan çalışmalarda metinlerin okunabilirlik düzeylerini belirlemek için birçok okunabilirlik formülü kullanılmıştır. Bunların çoğu İngilizce metinler için uyarlanmış okunabilirlik formülleri olduğu için Türkçe metinlere uygulanması Türkçe ve İngilizcenin farklı yapıda olmasından dolayı doğru sonuçlar vermeyecektir. Bu sebeple çalışmada Türkçe metinler için oluşturulmuş Ateşman (1997) ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülleri kullanılmıştır.

Çalışma için iki ders kitabında bulunan öyküleyici ve bilgilendirici metinlerin hece, kelime ve cümleleri sayılmış, Ateşman(1997) ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülleri her metin için uygulanmıştır. Böylelikle farklı iki formüle göre metinlerin okunabilirlik düzeyleri ortaya çıkmıştır. Bu uygulamanın basamakları şöyle gerçekleştirilmiştir:

1. Sözcüklerin sayılması

2. Cümlelerin sayılması

3. Hecelerin sayılması

4. Ortalama tümce uzunluğunun bulunması

Toplam sözcük sayısının tümce sayısına bölünmesiyle ortalama tümce uzunluğu bulunur.

$$OTU = \frac{\text{Toplam sözcük sayısı}}{\text{Toplam tümce sayısı}}$$

5. Ortalama sözcük uzunluğunun bulunması

Toplam seslem sayısının toplam sözcük sayısına bölünmesiyle ortalama sözcük uzunluğu bulunur.

$$OSU = \frac{\text{Toplam seslem sayısı}}{\text{Toplam sözcük sayısı}}$$

6. Formüllerin hesaplanması

Ateşman formülünün uygulanması;

$$OP=198,825- (40,175.OSU-2,610.OTU)$$

Çetinkaya-Uzun formülünün uygulanması;

$$OP = 118,823 - 25,987 \times OSU - 0,971 \times OTU$$

OP = Okunabilirlik Puanı

OTU = Ortalama tümce uzunluğu

OSU = Ortalama sözcük uzunluğu

Bulgular

Bu bölümde incelenen iki adet 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeylerine ilişkin tablolar verilmiştir. Tabloda yer alan kısaltmalar şu şekildedir;

OSU: Ortalama sözcük uzunluğu, OTU: ortalama tümce uzunluğu, OPU-1: Ateşman Okunabilirlik Puanı, OPU-2: Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Puanı'nı simgelemektedir. Metnin düzeyi kısmında metinlerin Ateşman ve Çetinkaya-Uzun formüllerine göre okunabilirlik düzeyleri belirtilmektedir.

Tablo1: MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri

Metin Adı	Metnin Türü	Metnin Alt Türü	OSU	OTU	OPU-1	OPU-2	Metnin Düzeyi
Kız Kalesi	Öyküleyici	Efsane	2.526	11.16	68.216	42.344	Orta-Eğitsel
Eski Ankara Evleri	Bilgilendirici	Gezi yazısı	2.745	12.363	56.278	35.485	Orta-Eğitsel
Robinson Crouse	Öyküleyici	Roman	2.318	6.506	88.72	52.269	Kolay-Bağımsız
Atatürk'ten Anılar	Öyküleyici	Anı	2.534	10.48	69.67	42.796	Orta-Eğitsel
Onuncu Yıl Nutku	Bilgilendirici	Nutuk	2.960	11.058	51.046	31.165	Orta-Engelli
Atatürk ve Bilim	Bilgilendirici	Makale	2.715	18.375	41.792	30.427	Zor-Engelli
Atatürk'ün Millet Sevgisi	Öyküleyici	Anı	2.766	13.346	52.868	33.985	Orta-Engelli
Gazi	Öyküleyici	Anı	2.376	10.724	75.381	46.665	Kolay-Eğitsel

Tablo1(Devamı): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri

İhtiyar Çilingir	Öyküleyici	Hikâye	2.380	9.041	79.612	48.196	Kolay-Eğitsel
Gönül Mimarlarımız	Bilgilendirici	Biyografi	3.054	12.087	44.582	27.723	Zor-Engelli
Nevruz ve Birlik	Bilgilendirici	Fıkra	3.102	12.535	41.487	26.041	Zor-Engelli
Mehmet Akif ve Safahat'ı Okumak	Öyküleyici	Hikâye	3.212	9.178	45.829	26.442	Zor-Engelli
Türklerde Çiçek Sevgisi	Bilgilendirici	Sohbet	2.845	8.177	63.187	36.951	Orta-Eğitsel
Ergenekon Destanı	Öyküleyici	Destan	2.515	7.24	78.889	46.436	Kolay-Eğitsel
Çiğdem Der ki	Öyküleyici	Hikâye	2.526	7.949	76.597	45.462	Kolay-Eğitsel
Aşinasız	Bilgilendirici	Deneme	2.756	9.00	64.613	38.471	Orta-Eğitsel
Ziyaret Günleri	Bilgilendirici	Sohbet	2.934	7.073	62.492	35.711	Orta-Eğitsel
Türk Misafirperverliği	Bilgilendirici	Gezi Yazısı	2.701	12.652	57.292	36.348	Orta-Eğitsel
Basından Teknoloji Haberleri	Bilgilendirici	Haber Yazısı	3.151	17.571	26.374	19.877	Çok Zor-Engelli
Anadolu'nun Bahtı	Öyküleyici	Hikâye	2.709	8.671	67.36	40.006	Orta-Eğitsel
Açık Kara Treni							
Bilgisayar Yalnızlığı	Bilgilendirici	Deneme	2.985	12.121	47.268	29.483	Zor-Engelli
Bir Varmış Bir Yokmuş Televizyon Bozulmuş	Öyküleyici	Hikâye	2.441	8.189	79.385	47.438	Kolay-Eğitsel
Petekten Peteğe Telefon Görüşmesi	Bilgilendirici	Haber Yazısı	3.002	11.838	47.323	29.317	Zor-Engelli
Hayatta Başarının Yolları	Bilgilendirici	Konferans	2.630	13.256	58.567	37.607	Orta-Eğitsel
İki İyi İnsan	Öyküleyici	Hikâye	2.461	10.393	72.83	44.778	Kolay-Eğitsel
Martı	Öyküleyici	Roman	3.048	11.189	47.169	28.751	Zor-Engelli
Bir Başarı Öyküsü	Öyküleyici	Hikâye	2.753	11.906	57.15	35.721	Orta-Eğitsel
Bir Şey Olmak Çok Şey Olmak	Bilgilendirici	Mektup	2.682	8.583	68.675	40.792	Orta-Eğitsel

Tablo(1) incelendiğinde on dört tane bilgilendirici metinden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre "Basından Teknoloji Haberleri" adlı metnin çok zor, "Atatürk ve Bilim", "Gönül Mimarlarımız", "Nevruz ve Birlik", "Bilgisayar Yalnızlığı", "Petekten Peteğe Telefon Görüşmesi" adlı metinlerin zor, "Eski Ankara Evleri", "Onuncu Yıl Nutku", "Türklerde Çiçek Sevgisi", "Aşinasız", "Ziyaret Günleri", "Türk Misafirperverliği", "Hayatta Başarının Yolları", "Bir Şey Olmak Çok Şey Olmak" adlı metinlerin orta düzeyde olduğunu görüyoruz. Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik formülüne göre bu bilgilendirici metinlerden "Onuncu Yıl Nutku", "Atatürk ve Bilim", "Gönül Mimarlarımız", "Nevruz ve Birlik", "Basından Teknoloji Haberleri", "Bilgisayar Yalnızlığı", "Petekten Peteğe Telefon Görüşmesi" adlı metinlerin engelli, "Eski Ankara Evleri", "Türklerde Çiçek Sevgisi", "Aşinasız", "Ziyaret Günleri", "Türk Misafirperverliği", "Hayatta Başarının Yolları", "Bir Şey Olmak Çok Şey Olmak" adlı metinlerin eğitsel düzeyde olduğunu görmekteyiz. İki formüle göre kolay okuma düzeyinde metin bulunmazken her iki formüle göre **"Eski Ankara Evleri", "Türklerde Çiçek Sevgisi", "Aşinasız", "Ziyaret Günleri", "Türk Misafirperverliği", "Hayatta Başarının Yolları" ve "Bir Şey Olmak Çok Şey Olmak"** adlı metinler orta düzeyde, **"Atatürk ve Bilim", "Gönül Mimarlarımız", "Nevruz ve Birlik", "Bilgisayar Yalnızlığı",**

“Petekten Peteğe Telefon Görüşmesi “ adlı metnin zor ,**“Basından Teknoloji Haberleri”** adlı metnin çok zor düzeyde olduğunu görmekteyiz.

Tablo(1)’e göre on dört öyküleyici metinden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre "Mehmet Akif ve Safahat'ı Okumak", "Martı" adlı metnin zor, "Kız Kalesi", "Atatürk'ten Anılar", "Atatürk'ün Millet Sevgisi", "Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni", "Bir Başarı Öyküsü" adlı metnin orta, "Robinson Crouse", "Gazi", "İhtiyar Çilingir", "Ergenekon Destanı", "Çiğdem Der Ki", " Bir Varmış Bir Yokmuş Televizyon Bozulmuş", "İki İyi İnsan" adlı metnin kolay; Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre bu metinlerden "Atatürk'ün Millet Sevgisi", "Mehmet Akif ve Safahat'ı Okumak", "Martı" adlı metnin engelli, "Kız Kalesi", "Atatürk'ten Anılar", "Gazi", "İhtiyar Çilingir", "Ergenekon Destanı", "Çiğdem Der Ki", "Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni", "Bir Varmış Bir Yokmuş Televizyon Bozulmuş", "İki İyi İnsan", "Bir Başarı Öyküsü" adlı metnin eğitsel, "Robinson Crouse" adlı metnin de bağımsız okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. İki formüle göre, **“Robinson Cruose”** adlı metnin kolay, **“Kız Kalesi”, “Atatürk'ten Anılar”, “Anadolu’nun Bahtı Açık Kara Treni”, “Bir Başarı Öyküsü”** adlı metnin orta, **“Mehmet Akif ve Safahat'ı Okumak”** ve **“Martı”** adlı metnin zor düzeyde olduğunu görmekteyiz.

Tablo(2): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri

Metin Adı	Metnin Türü	Metnin Alt Türü	OSU	OTU	OPU-1	OPU-2	Metnin Düzeyi
Meraklı Pandora ve Konaşan Sandık	Öyküleyici	Efsane	2.555	6.455	79.331	50.16	Kolay-Eğitsel
Aşk Mektupları	Öyküleyici	Hikâye	2.579	8.863	72.082	43.198	Kolay-Eğitsel
Kazılık Dağının Aslanı Boğaç Han Hayatın Hesaba Kattığı	Öyküleyici	Destan	2.476	7.756	79.109	46.949	Kolay-Eğitsel
Anneciğim Anneciğim	Bilgilendirici	Deneme	2.919	7.645	61.602	35.544	Orta-Eğitsel
Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler	Öykülendirici	Anı	2.849	12.225	52.46	32.917	Orta-Engelli
Atatürk Kişiliği, İlkeleri, Düşünceleri	Öykülendirici	Anı	2.779	14.209	50.094	32.81	Orta-Engelli
Akılcılık, Bilim, Eğitim	Bilgilendirici	Biyografi	2.471	8.914	76.288	45.955	Kolay-Eğitsel
Türkiye'nin Jeopolitik Önemi	Bilgilendirici	Deneme	2.773	12.205	55.565	34.911	Orta-Engelli
Atatürk ve Abdulhalim Çelebi Efendi	Bilgilendirici	Makale	2.777	16.535	44.104	30.603	Zor-Engelli
Güney ve Batı Anadolu Ormanları	Öyküleyici	Anı	2.766	8.430	65.699	38.758	Orta-Eğitsel
		Haber Yazısı	2.509	16.656	54.554	37.45	Orta-Eğitsel

Tablo (2) (Devamı): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri

Dünya Yuvarlakmış	Bilgilendirici	Makale	2.701	13.644	54.703	35.385	Orta-Eğitsel
Yanan Ormanlarda Elli Gün	Öyküleyici	Hikâye	2.361	5.403	89.871	52.222	Kolay-Bağımsız
Geldiği Gibi	Bilgilendirici	Sohbet	2.612	12.363	61.621	38.941	Orta-Eğitsel
Ceviz	Öyküleyici	Hikâye	2.487	12.344	66.693	42.208	Orta-Eğitsel
Çalikuşu	Öyküleyici	Roman	2.614	8.528	71.55	42.613	Kolay-Eğitsel
Herkesin Değeri Kendine Göre	Bilgilendirici	Deneme	2.962	10.095	53.48	32.048	Orta-Engelli
Misafirliklerimiz	Bilgilendirici	Sohbet	2.742	13.818	61.315	33.929	Orta-Eğitsel
Tarihin Tanığı Yazı	Bilgilendirici	Makale	2.747	13.811	52.419	34.027	Orta-Eğitsel
Tatlı Dil	Bilgilendirici	Sohbet	2.441	10.116	74.356	45.567	Kolay-Eğitsel
Bayan Hardy	Öyküleyici	Hikâye	2.696	13.648	54.893	35.511	Orta-Eğitsel
Televizyonda Ergenlik Çağı	Bilgilendirici	Fıkra	2.802	11.434	56.413	34.906	Orta-Eğitsel
Sana Mail'im Var	Öyküleyici	Hikâye	2.733	9.621	63.917	38.46	Orta-Eğitsel
Çocuktum	Öyküleyici	Anı	2.527	14.65	69.392	38.929	Orta-Eğitsel
Ufacıktım Top Oynadım Acıktım							
Güney Amerika Gezi İzlenimleri	Bilgilendirici	Gezi Yazısı	2.564	8.820	75.797	43.629	Kolay-Eğitsel
Hayalinizdeki Oda	Bilgilendirici	Sohbet	2.772	10.725	59.468	36.374	Orta-Eğitsel
Zaman Yönetimi-Büyük Taşlar	Öyküleyici	Hikâye	2.629	8.878	70.034	41.884	Kolay-Eğitsel
Bir Göl Bir Deniz	Bilgilendirici	Mektup	2.853	11.842	53.299	33.185	Orta-Eğitsel

Tablo(2) incelendiğinde on beş bilgilendirici metinden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre "Türkiye'nin Jeopolitik Konumu" adlı metnin zor, "Hayatın Hesaba Kattığı", "Akılcılık, Bilim, Eğitim", "Güney ve Batı Anadolu Ormanları", "Dünya Yuvarlakmış", "Geldiği Gibi", "Herkesin Değeri Kendine Göre", "Misafirliklerimiz", "Tarihin Tanığı Yazı", "Televizyonda Ergenlik Çağı", "Hayalinizdeki Oda", "Bir Göl Bir Deniz" adlı metinlerin orta, "Atatürk'ün Kişiliği, İlkeleri, Düşünceleri", "Tatlı Dil", "Güney Amerika Gezi İzlenimleri" adlı metinlerin kolay; Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik formülüne göre, "Akılcılık, Bilim, Eğitim", "Türkiye'nin Jeopolitik Önemi", "Herkesin Değeri Kendine Göre" adlı metinlerin engelli, "Hayatın Hesaba Kattığı", "Atatürk'ün Kişiliği, İlkeleri, Düşünceleri", "Güney ve Batı Anadolu Ormanları", "Dünya Yuvarlakmış", "Geldiği Gibi", "Misafirliklerimiz", "Tarihin Tanığı Yazı", "Tatlı Dil", "Televizyonda Ergenlik Çağı", "Güney Amerika Gezi İzlenimleri", "Hayalinizdeki Oda", "Bir Göl Bir Deniz" adlı metinlerin de eğitsel olduğunu görmekteyiz. İki formüle göre ortak iki metin kolay düzeyde çıkmazken **"Hayatın Hesaba Kattığı", "Güney ve Batı Anadolu Ormanları", "Dünya Yuvarlakmış", "Geldiği Gibi", "Misafirliklerimiz", "Tarihin Tanığı Yazı", "Televizyonda Ergenlik Çağı", "Hayalinizdeki Oda", "Bir Göl Bir Deniz"** adlı metinlerin orta düzeyde, **"Türkiye'nin Jeopolitik Önemi"** adlı metnin zor düzeyde olduğunu görmekteyiz.

Tablo(2)'ye göre on üç öyküleyici metinden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre "Anneciğim Anneciğim", "Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler", "Atatürk ve Abdülhalim Çelebi", "Ceviz", "Bayan Hardy", "Sana Mail'im Var", "Çocuktum Ufacıktım Top Oynadım Acıktım" adlı metinlerin orta, "Meraklı Pandora ve Konuşan Sandık", "Aşk Mektupları", "Kazılık Dağının Aslanı Boğaç Han", "Yanan Ormanlarda Elli Gün", "Çalığışu", "Zaman Yönetimi-Büyük Taşlar" adlı metinlerin kolay; Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre, "Anneciğim Anneciğim", "Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler" adlı metinlerin engelli, "Meraklı Pandora ve Konuşan Sandık", "Aşk Mektupları", "Kazılık Dağının Aslanı Boğaç Han", "Atatürk ve Abdülhalim Çelebi", "Ceviz", "Çalığışu", "Bayan Hardy", "Sana Mail'im Var", "Çocuktum Ufacıktım Top Oynadım Acıktım", "Zaman Yönetimi-Büyük Taşlar" adlı metinlerin eğitsel, "Yanan Ormanlarda Elli Gün" adlı metnin de bağımsız okuma düzeyinde olduğu görülmektedir. Her iki formüle göre zor metin bulunmazken **"Yanan Ormanlarda Elli Gün"** adlı metnin kolay, **"Atatürk ve Abdülhalim Çelebi", "Ceviz", "Bayan Hardy", "Sana Mail'im Var", "Çocuktum Ufacıktım Top Oynadım Acıktım"** adlı metinlerin orta düzeyde olduğunu görmekteyiz.

Tablo(3): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdelerlik Dağılımı

	Çok kolay	Kolay	Orta	Zor	Çok zor	Toplam
MEB Yayınları 8. Sınıf	–	–	8	5	1	14
8. Sınıf (%)	0	0	57.14	35.71	7.14	100

Tablo(3)'e baktığımızda MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan on dört bilgilendirici metnin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılım şu şekildedir. 14 metinde çok kolay ve kolay düzeyinde metin bulunmazken sekiz metnin orta, beş metnin zor, bir metnin de çok zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılımın orta düzeyde (%57.14), en az dağılımın çok zor düzeyde (%7.14) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(4): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Bilgilendirici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdelerlik Dağılımı

Toplam	Bağımsız	Eğitsel	Engelli	Toplam
MEB Yayınları 8.Sınıf	-	7	7	14
8. Sınıf (%)	0	50	50	100

Tablo(4)'e baktığımızda MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan on dört bilgilendirici metnin Çetinkaya- Uzun Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılım şu şekildedir. 14 metinden hiç bağımsız okuma düzeyinde metin bulunmazken yedi metnin eğitsel

okuma, yedi metnin de engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde eğitsel ve engelli okuma düzeylerinde eşit dağılım (%50) olduğunu görmekteyiz

Tablo(5): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Öyküleyici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

	Çok kolay	Kolay	Orta	Zor	Çok zor	Toplam
MEB Yayınları 8. Sınıf	–	7	5	2	–	14
8. Sınıf (%)	0	50	35.71	14.28	0	100

Tablo(5)'e baktığımızda MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan on dört öyküleyici metnin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılım şu şekildedir. 14 metinde hiç çok kolay ve çok zor düzeyinde metin bulunmazken yedi metnin kolay, beş metnin orta, iki metnin de zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılımın kolay düzeyde (%50), en az dağılımın zor düzeyde (%14.28) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(6): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Öyküleyici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

Toplam	Bağımsız	Eğitsel	Engelli	Toplam
MEB Yayınları 8.Sınıf	1	10	3	14
8. Sınıf (%)	7.14	71.42	21.42	100

Tablo(6)'ya baktığımızda MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan on dört öyküleyici metnin Çetinkaya- Uzun Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılım şu şekildedir. 14 metinden bir metnin bağımsız okuma on metnin eğitsel okuma, üç metnin de engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılımın eğitsel okuma düzeyinde (%71.42), en az dağılımın bağımsız okuma düzeyinde (%7.14) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(7): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

	Çok kolay	Kolay	Orta	Zor	Çok zor	Toplam
Bisiklet Yayınları 8. Sınıf	–	3	11	1	–	15
8. Sınıf (%)	0	20	73.33	6.66	0	100

Tablo(7)'ye baktığımızda Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders kitabında yer alan on beş bilgilendirici metnin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyinin dağılımı şu şekildedir. 15 metinden çok kolay ve çok zor düzeyinde hiç metin bulunmazken bir metnin kolay, on

bir metnin orta, üç metnin zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılım orta düzeyde (%73.33), en az dağılım zor düzeyinde (%6.66) olduğu görülmektedir.

Tablo(8): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Bilgilendirici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

Toplam	Bağımsız	Eğitsel	Engelli	Toplam
Bisiklet Yayınları 8.Sınıf	-	12	3	15
8. Sınıf (%)	0	80	20	100

Tablo(8)'e baktığımızda Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders kitabında yer alan on beş bilgilendirici metnin Çetinkaya-Uzun okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılımı şu şekildedir. 15 metinden bağımsız okuma düzeyinde metin bulunmazken on iki metnin eğitsel okuma, üç metnin engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılım eğitsel okuma düzeyindeyken (%80) en az dağılım engelli okuma düzeyinde (%20) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(9): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Öyküleyici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

	Çok kolay	Kolay	Orta	Zor	Çok zor	Toplam
Bisiklet Yayınları 8. Sınıf	–	5	8	–	–	13
8. Sınıf (%)	0	38.46	61.53	0	0	100

Tablo(9)'a incelediğimizde Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan on üç öyküleyici metnin Ateşman Okunabilirlik formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılımı şu şekildedir: 13 metinden çok kolay, zor ve çok zor düzeylerinde metin bulunmazken beş metnin kolay, sekiz metnin orta düzeyde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılım orta düzeyde (61.53), en az dağılım kolay düzeyde (38.46) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(10): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Öyküleyici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

Toplam	Bağımsız	Eğitsel	Engelli	Toplam
Bisiklet Yayınları 8.Sınıf	1	10	2	13
8. Sınıf (%)	7.69	76.92	15.38	100

Tablo(10)'a baktığımızda Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders kitabında yer alan on üç öyküleyici metnin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyindeki dağılım şu

İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi

şekildedir. 13 metinden bir metnin bağımsız, on metnin eğitsel, iki metnin engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılım eğitsel okuma düzeyinde(76.92) en az dağılım bağımsız okuma düzeyinde (7.69) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(11): MEB ve Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

	Çok kolay	Kolay	Orta	Zor	Çok zor	Toplam
8. Sınıf (2 Kitap)	–	16	31	8	1	56
8. Sınıf (%)	0	28.57	55.35	14.28	1.78	100

Tablo(11)'e baktığımızda Bisiklet ve MEB yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders kitabında yer alan 56 metnin Ateşman Okunabilirlik formülüne göre dağılımı şu şekildedir. 56 metinden çok kolay düzeyinde metin bulunmazken on altı metnin kolay, otuz bir metnin orta, sekiz metnin zor, bir metnin de çok zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılım orta düzeyde(%55.35), en az dağılım de çok zor düzeyde (%1.78) olduğunu görmekteyiz.

Tablo(12): MEB ve Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Yüzdeler Dağılımı

Toplam	Bağımsız	Eğitsel	Engelli	Toplam
8.Sınıf (2 Kitap)	2	39	15	56
8. Sınıf (%)	3.57	69.64	26.78	100

Tablo(12)'ye baktığımızda MEB ve Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 56 metnin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik düzeyi dağılımları şu şekildedir. 56 metinden iki metnin bağımsız okuma, otuz dokuz metnin eğitsel okuma, on beş metnin de engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Tablo incelendiğinde en çok dağılım eğitsel okuma düzeyinde(%69.64), en az dağılım de bağımsız okuma düzeyinde (3.57) olduğunu görmekteyiz

8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Bilgilendirici Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi İle İlgili Bulgular

Tablo(13): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Sohbet	2	Orta-Orta
Gezi Yazısı	2	Orta-Orta
Deneme	2	Orta-Zor
Haber Yazısı	2	Çok Zor- Zor
Makale	1	Zor

Tablo(13) (Devamı) MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Biyografi	1	Zor
Konferans	1	Zor
Mektup	1	Orta
Nutuk	1	Zor
Fıkra	1	Zor

Tablo(13)'ü incelediğimizde MEB Yayınlarında on farklı bilgilendirici metin türünün kullanılmış ve toplamda on dört bilgilendirici metin bulunmaktadır. Bu bilgilendirici metinlerden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre altı metnin orta, yedi metnin zor, bir metnin çok zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Yani ders kitabında yer alan bilgilendirici metinlerin çoğunluğunun zor düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo(14): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Bilgilendirici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Sohbet	2	Eğitsel-Eğitsel
Gezi Yazısı	2	Eğitsel-Eğitsel
Deneme	2	Eğitsel-Engelli
Haber Yazısı	2	Engelli-Engelli
Makale	1	Engelli
Biyografi	1	Engelli
Konferans	1	Eğitsel
Mektup	1	Eğitsel
Nutuk	1	Engelli
Fıkra	1	Engelli

Tablo(14)'ü incelendiğinde MEB Yayınları ders kitabında yer alan bilgilendirici metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre yedi metnin engelli düzeyde, yedi metnin eğitsel düzeyde olduğunu yeni metinlerin düzeylerinin yarı yarıya olduğunu görebiliyoruz.

Tablo(15): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Sohbet	4	Orta-Orta-Orta-Kolay
Gezi Yazısı	2	Kolay-Orta
Deneme	3	Orta-Orta-Orta
Haber Yazısı	1	Orta
Makale	3	Zor-Orta-Orta
Biyografi	1	Kolay
Fıkra	1	Orta

İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi

Tablo(15)'i incelediğimizde Bisiklet Yayınları'nda yedi bilgilendirici metin türünün kullanıldığı ve toplamda on beş bilgilendirici metin bulunmaktadır. Bu metinlerden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre üç metnin kolay, on bir metnin orta, bir metnin de zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Ders kitabında yer alan bilgilendirici metinlerin çoğunluğunun orta düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo(16): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Bilgilendirici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Sohbet	4	Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel
Gezi Yazısı	2	Eğitsel-Eğitsel
Deneme	3	Eğitsel-Engelli-Engelli
Haber Yazısı	1	Eğitsel
Makale	3	Eğitsel-Engelli-Engelli
Biyografi	1	Eğitsel
Fıkra	1	Eğitsel

Tablo(16)'yı incelediğimizde Bisiklet Yayınları ders kitabında yer alan bilgilendirici metinlerden Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre on bir tanesinin eğitsel düzey, dört tanesinin engelli düzeyde olduğunu görmekteyiz. Yani bilgilendirici metinlerin büyük çoğunluğunun eğitsel düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi İle İlgili Bulgular

Tablo(17): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Hikâye	6	Kolay-Kolay-Kolay-Kolay-Orta-Zor
Roman	2	Kolay-Zor
Anı	3	Kolay-Orta-Orta
Destan	1	Kolay
Efsane	1	Orta

Tablo(17)'yi incelediğimizde MEB Yayınlarında beş farklı öyküleyici metin türü yer almaktadır. Toplamda on üç öyküleyici metin vardır. Bu öyküleyici metinlerden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre yedi metnin kolay, dört metnin orta, iki metnin zor düzeyde olduğunu görmekteyiz. Yani öyküleyici metinlerinin çoğunluğunun orta düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo(18): MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Hikâye	6	Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel-Engelli
Roman	2	Bağımsız Okuma-Engelli
Anı	3	Eğitsel-Eğitsel-Engelli
Destan	1	Eğitsel
Efsane	1	Eğitsel

Tablo(18)'i incelediğimizde MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Bulunan on üç öyküleyici metinden Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre bir metnin bağımsız okuma, dokuz metnin eğitsel okuma, üç metnin de engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Yani öyküleyici metinlerin çoğunluğunun eğitsel okuma düzeyinde olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo(19): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Hikâye	6	Kolay-Kolay-Kolay-Orta-Orta-Orta
Roman	1	Kolay
Anı	4	Orta-Orta-Orta-Orta
Destan	1	Kolay
Efsane	1	Kolay

Tablo(19)'u incelediğimizde Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında 5 farklı öyküleyici metin türü bulunmaktadır. Toplamda on üç öyküleyici metin türü vardır. Bu metinlerden Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre altı metnin kolay, yedi metnin orta düzeyde olduğunu görmekteyiz. Yani metinlerin çoğunluğunun orta düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo(20): Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Türü	Sayısı	Düzeyi
Hikâye	6	Bağımsız-Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel-Eğitsel
Roman	1	Eğitsel
Anı	4	Engelli-Engelli-Eğitsel-Eğitsel
Destan	1	Eğitsel
Efsane	1	Eğitsel

Tablo(20)'yi incelendiğinde Bisiklet Yayınları 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan on üç öyküleyici metinden Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre bir metnin bağımsız okuma, on

metnin eğitsel okuma, üç metnin de engelli okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz. Yani metinlerin çoğunluğunun eğitsel okuma düzeyinde olduğunu görmekteyiz.

Sonuç ve Tartışma

Ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirliklerinin öğrenci seviyesine uygunluğunu belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmaya göre MEB ve Bisiklet Yayınları 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan bilgilendirici ve öyküleyici 56 metnin çoğunluğunun okunabilirlik düzeyinin **orta düzeyde** olduğu görülmektedir. Ateşman okunabilirlik formülüne göre 56 metnin %55.35'i orta düzeyde, Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne ise göre %69.64'ü eğitsel okuma düzeyindedir. Yani ders kitaplarında yer alan metinlerin çoğunluğunun 8. sınıf öğrencisinin okuma seviyesine uygun olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada ele alınan bilgilendirici ve öyküleyici metinlerden bilgilendirici metinlerin öyküleyici metinlere göre okunabilirliğinin daha zor düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öyküleyici metin türlerinden Ateşman okunabilirlik formülüne göre çok zor düzeyinde metin bulunmazken, bilgilendirici metin türünde ise bu düzeyde metinlere rastlanmıştır. Ayrıca Çetinkaya-Uzun formülüne göre bilgilendirici metin türünde bağımsız okuma düzeyinde metinlere rastlanmazken, öyküleyici metin türünde bu düzeyde metne rastlanmıştır.

Okur ve Arı (2013) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre 8.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre en çok dağılımın orta düzeyde(%46.02), Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne göre ise en çok dağılımın eğitsel okuma düzeyinde (%64.60) olduğu belirlenmiştir.

Aynı çalışmada Ateşman formülüne göre bilgilendirici ve öyküleyici metinlerin okunabilirlik düzeyi karşılaştırıldığında, bilgilendirici metinlerin okunabilirlik düzeyinin öyküleyici metinlere göre daha zor olduğu da belirlenmiştir. Çetinkaya-Uzun formülüne göre ise öyküleyici metinlerin okunabilirliği bilgilendirici metinlere göre daha kolaydır.

Okur ve Arı'nın yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarıyla yapılan bu çalışmanın sonuçları karşılaştırıldığında her iki çalışmada ortaya çıkan sonuç 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin çoğunluğunun Ateşman formülüne göre orta düzeyde, Çetinkaya-Uzun formülüne göre ise eğitsel okuma düzeyinde olduğudur. Ayrıca her iki çalışma sonucuna göre ders kitaplarında yer alan bilgilendirici metinlerin okunabilirlik seviyeleri öyküleyici metinlerin okunabilirlik seviyelerine göre daha zordur.

Arı ve Okur'un (2013)'de yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarıyla paralellik gösteren bu çalışma Ateşman'ın (1997)'de yapmış olduğu bir başka çalışmanın sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Ateşman'ın çalışmasında bilgilendirici metinlerin hece ve kelime uzunluklarının öyküleyici metinlerin hece ve

kelime uzunluklarına göre daha uzun olduğu ve belirlenen bu sonuca göre Ateşman'ın çalışmasında da bilgilendirici metinlerin öyküleyici metinlere göre daha zor düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda ifade edilen her iki çalışmanın sonuçlarıyla paralellik gösteren bu çalışmada 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan bilgilendirici metinlerin okunabilirlik düzeyleri öyküleyici metinlerin okunabilirlik düzeylerine göre daha zor olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. A.Ü. TÖMER Dil Dergisi, 58, 171–174
- Altan, A. , Arhan, S. , Başar, S. , Öztürker, G., Yılmaz, D. (2012). ve Özbay M. (Ed.). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabı. (5. Baskı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Bağcı, H. (2008). Mehmet Akif Ersoy'un manzum hikâyelerinin okunabilirliği. 1. Uluslar arası Mehmet Akif Ersoy Sempozyumu Sempozyum Kitabı (ss). Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi
- Çetinkaya, G. (2010). Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlanması ve sınıflandırılması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiftçi,Ö. , Çeçen, M.A. , Melenlioğlu, D. (2009). Altıncı sınıf ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6, 206- 219.
- Göğüş, B. (1978). Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Güneş, F. (2000). Çocuk kitaplarının okunabilirlik ölçüleri açısından incelenmesi. 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu. A.Ü. TÖMER Dil Öğretim Merkezi.
- Okur, A. , Arı, G. (2013). 6,7,8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği. İlköğretim Online, 12(1), 202- 226.
- Özbay, M. (2002). Öğretmen görüşlerine göre Ankara merkez ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi. Ankara.
- Sever, S. (2003). Çocuk ve edebiyat. Ankara: Kök Yayıncılık. s.17
- Solmaz, E. , Güyer, T. , Temur, T. (2009). Bilgisayar destekli metin okunabilirliği analizi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Bahar, 7 (4), 751- 766.
- Şahin, D. (2012). ve Kara, M. (Ed.). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabı. Ankara: Bisiklet Yayıncılık.
- Temur, T. (2004). Okunabilirlik (Readability) kavramı. Türklük Bilimi Araştırmaları. Bahar,13, 169-180.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime- cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 3(1), 87-101.